



הכרת הטוב



מטרות:



1. להביא למודעות המשתתפים את ערך הכרת הטוב.
2. להכיר ולברר ביטויים מעשיים של הכרת הטוב.

כרטיסי משימה קבוצתית
(שלושה כרטיסים שונים – ראה נספח)



מהלך ההפעלה

שלב א' - קבוצתי

המנחה מחלק את המשתתפים לקבוצות. כל קבוצה מקבלת כרטיסי משימה קבוצתית ועונה על השאלות המצורפות.

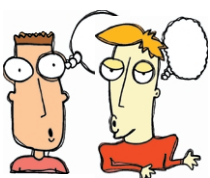
שלב ב' - במליאה

הקבוצות מדווחות למליאה.



שאלות לדין:

1. מעטים הם האנשים שזוכרים חסדים קטנים וגדולים שגמלו עמם והם מכירי טובה אמיתיים. מהיכן נובע הקושי, לדעתכם, להיות מכיר טובה?
2. אילו תכונות נדרשות מאדם כדי שיוכל להיות מכיר טובה?





פרטים משימה קבוצה א'

הכרת הטוב כלפי הקב"ה

המשפט הראשון שאנו אומרים כאשר אנו פוקחים את עינינו, הוא "מודה אני!"

כל חיינו מבוססים על יסוד הכרת הטוב, כלפי הקב"ה.

ר' שמעון בן חלפתא בעל בשר היה, יום אחד היה לו חם מאוד ולא היה לו אויר, עלה על פסגת הר ואמר לבתו: בתי, נופפי עלי במניפה ואתן לך אגודות של נרד (בשמים יקרים). בתוך כך התחיל הרוח לנשוב. אמר: כמה אגודות של נרד אני צריך לתת לבעליו של רוח זה.

(על פי בבא מציעא פ"ו ע"א)

האם אתם חשים מפעם לפעם צורך אמיתי להכיר טובה לקב"ה? הביאו דוגמאות.

לגומלי הטובות עמנו, רציתי להתנצל על...

רצינו להתנצל על חוסר התגובה מצידנו על מעשיכם הנאצלים ועתירי ההשקעה למעננו.

כשנזקקנו לעזרתכם, לטובותיכם, לא שכחנו לבקש. ידענו את הכתובת, ביררנו את מספר הטלפון, חייגנו שוב ושוב עד שהקו יתפנה ושטחנו את בקשתנו, שהיתה הכרחית ממש, כמעט בגדר פיקוח נפש. אתם הבטחתם להשתדל עבורנו, לעשות כל מה שניתן וקיימתם את הבטחתכם. זה לא היה דבר של מה בכך. היה עליכם להמציא אישורים וטפסים, להפסיד שעות עבודה או שעות פנאי, להרים טלפונים ל"חצי עולם" ולהודיע לנו שהכל הסתדר. בקשתנו מולאה על הצד הטוב ביותר. היינו ועודנו אסירי תודה לכם על המאמץ וההשקעה, שידענו כי רבים וגדולים הם. תכננו להודות, להתקשר להגיד תודה, לשלוח מכתב ואפילו מתנה, אבל התוכניות נשארו בגדר תוכניות. עוד כשמולאה בקשתנו, והיה בידנו הדבר הדרוש, היינו כבר בדרכנו לעשות בו שימוש דחוף. אחר כך היו עוד כמה מטלות דחופות והעניין פרח מזיכרוננו. כשנזכרנו - היה כבר מאוחר מכדי להתקשר, ולמחרת היינו עמוסים. פתאום צלצל הטלפון ועל הקו, בדאגה כנה, הייתם אתם. רציתם לשאול אם הכל בסדר, אם הכל עבר בשלום. בושנו ונכלמנו מפניכם, בושה אמיתית, שאף התנצלות לא תקהה את צריבתה. כבר התלונן פעם אחד הגדולים באוזני תלמידיו, על כך שכשהיהודים בצרה, הם זוכרים לבוא לבקש עצה וברכה. אבל הם כמעט אף פעם לא זוכרים להודיע כשהעניין מסתדר והרב עדיין דואג ומצטער בצערם ומתפלל עליהם.

אלפי סליחות, גומלי חסדים שכמותכם, אנחנו מעריכים ומוקירים אתכם מאוד ומצטערים באמת על כי שכחנו לעשות את הפעולה הפשוטה והאנושית, הטבעית והנדרשת כל כך מצידנו: להכיר טובה ולהודות.

(מקבלי הטובות, מתוך קולות "בקהילה" תשס"ד)

■ מה מוסר ההשכל שלכם מ"מכתב" זה?

■ הציעו רעיונות מה יכול כל אחד מכם באופן אישי ליישם מתוך ה"מכתב".



פרטים משיחה קבוצה ב'

הכרת הטוב כלפי ההורים

ספר החינוך (מצוה לג) מסביר:

"לכבד האב והאם, שנאמר (שמות כ' י"ב) כבד את אביך ואת אמך וגו', משרשי מצוה זו, שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שיעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית, לפני אלוקים ואנשים.

ושיתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, על כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, וגם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו. וכשיקבע זאת המידה בנפשו, יעלה ממנה להכיר טובת האל ברוך הוא, שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון, ושהוציאו לאוויר העולם וסיפק צרכו כל ימיו".

לפי ספר החינוך, יש במצוות כיבוד אב ואם חינוך להכרת הטוב.

האם אתם חשים מפעם לפעם צורך אמיתי להכיר טובה להורים? הביאו דוגמאות.

לגומלי הטובות עמנו, רציתי להתנצל על...

רצינו להתנצל על חוסר התגובה מצידנו על מעשיכם הנאצלים ועתירי ההשקעה למעננו.

כשנזקקנו לעזרתכם, לטובותיכם, לא שכחנו לבקש. ידענו את הכתובת, בררנו את מספר הטלפון, חייגנו שוב ושוב עד שהקו יתפנה ושטחנו את בקשתנו, שהיתה הכרחית ממש, כמעט בגדר פיקוח נפש. אתם הבטחתם להשתדל עבורנו, לעשות כל מה שניתן וקיימתם הבטחתכם. זה לא היה דבר של מה בכך. היה עליכם להמציא אישורים וטפסים, להפסיד שעות עבודה או שעות פנאי, להרים טלפונים ל"חצי עולם" ולהודיע לנו שהכל הסתדר. בקשתנו מולאה על הצד הטוב ביותר. היינו ועודנו אסירי תודה לכם על המאמץ וההשקעה, שידענו כי רבים וגדולים הם. תכננו להודות, להתקשר להגיד תודה, לשלוח מכתב ואפילו מתנה, אבל התוכניות נשארו בגדר תוכניות. עוד כשמולאה בקשתנו, והיה בידנו הדבר הדרוש, היינו כבר בדרכנו, לעשות בו שימוש דחוף. אחר כך היו עוד כמה מטלות דחופות והעניין פרח מזיכרונו. כשנזכרנו, היה כבר מאוחר מכדי להתקשר, ולמחרת היינו עמוסים. פתאום צלצל הטלפון ועל הקו, בדאגה כנה, הייתם אתם. רציתם לשאול אם הכל בסדר, אם הכל עבר בשלום. בושנו ונכלמנו מפניכם, בושה אמיתית, שאף התנצלות לא תקחה את צריבתה. כבר התלונן פעם אחד הגדולים באוזני תלמידיו, על כך שכשהיהודים בצרה, הם זוכרים לבוא לבקש עצה וברכה. אבל הם כמעט אף פעם לא זוכרים להודיע כשהעניין מסתדר והרב עדיין דואג ומצטער בצערם ומתפלל עליהם.

אלפי סליחות, גומלי חסדים שכמותכם, אנחנו מעריכים ומוקירים אתכם מאוד ומצטערים באמת על כי שכחנו לעשות את הפעולה הפשוטה והאנושית, הטבעית והנדרשת כל כך מצידנו: להכיר טובה ולהודות.

(מקבלי הטובות, מתוך קולות "בקהילה" תשס"ד)

■ מה מוסר ההשכל שלכם מ"מכתב" זה?

■ הציעו רעיונות מה יכול כל אחד מכם באופן אישי ליישם מתוך ה"מכתב".



פרטים משימה קבוצה ג'

הכרת הטוב כלפי מי שהיטיב עמנו ואפילו כלפי הדומם

על פי השקפת התורה, הכרת הטוב צריכה להיות מושרשת באדם, לא רק כלפי אנשים, אלא כלפי כל דבר, שיש לו, או שהיתה לו ממנו איזושהי טובת הנאה:

”בור ששתית ממנו, אל תזרוק בו אבן”.

מפני מה לקו המים והעפר על-ידי אהרון? (שמות ז, יט; ח, א; ח, יב).

■ כלומר, מדוע מצאה התורה לנכון להדגיש עובדה זאת, שלא משה היכה ביאור, אלא אהרון?

אמר ר' תנחום: אמר לו הקב"ה למשה: המים ששמרו עליך בשעה שהושלכת ליאור, והעפר, שהגן עליך כשהרגת את המצרי, אינו דין שילקו על ידך! לפיכך לקו על ידי אהרון.

■ לא רצה ה' שמכות אלה תבאנה על ידי משה, כי צריך אדם להיות מכיר טובה.

האם אתם חשים מפעם לפעם הכרת טובה כלפי הדומם? הביאו דוגמאות.

לגומלי הטובות עמנו, רציתי להתנצל על...

רצינו להתנצל על חוסר התגובה מצידנו על מעשיכם הנאצלים ועתירי ההשקעה למעננו.

כשנזקקנו לעזרתכם, לטובותיכם, לא שכחנו לבקש. ידענו את הכתובת, ביררנו את מספר הטלפון, חייגנו שוב ושוב עד שהקו יתפנה ושטחנו את בקשתנו, שהיתה הכרחית ממש, כמעט בגדר פיקוח נפש. אתם הבטחתם להשתדל עבורנו, לעשות כל מה שניתן וקיימתם את הבטחתכם. זה לא היה דבר של מה בכך. היה עליכם להמציא אישורים וטפסים, להפסיד שעות עבודה או שעות פנאי, להרים טלפונים ל"חצי עולם" ולהודיע לנו שהכל הסתדר. בקשתנו מולאה על הצד הטוב ביותר. היינו ועודנו אסירי תודה לכם על המאמץ וההשקעה, שידענו כי רבים וגדולים הם. תכננו להודות, להתקשר להגיד תודה, לשלוח מכתב ואפילו מתנה, אבל התוכניות נשארו בגדר תוכניות. עוד כשמואלה בקשתנו, והיה בידנו הדבר הדרוש, היינו כבר בדרכנו, לעשות בו שימוש דחוף. אחר כך היו עוד כמה מטלות דחופות והעניין פרח מזיכרוננו. כשנזכרנו - היה כבר מאוחר מכדי להתקשר, ולמחרת היינו עמוסים. פתאום צלצל הטלפון ועל הקו, בדאגה כנה, הייתם אתם. רצייתם לשאול אם הכל בסדר, אם הכל עבר בשלום. בושנו ונכלמנו מפניכם, בושה אמיתית, שאף התנצלות לא תקהה את צריבתה. כבר התלונן פעם אחד הגדולים באוזני תלמידיו, על כך שכשהיהודים בצרה, הם זוכרים לבוא לבקש עצה וברכה. אבל הם כמעט אף פעם לא זוכרים להודיע כשהעניין מסתדר והרב עדיין דואג ומצטער בצערם ומתפלל עליהם.

אלפי סליחות, גומלי חסדים שכמותכם, אנחנו מעריכים ומוקירים אתכם מאוד ומצטערים באמת על כי שכחנו לעשות את הפעולה הפשוטה והאנושית, הטבעית והנדרשת כל כך מצידנו: להכיר טובה ולהודות.

(מקבלי הטובות, מתוך קולות "בקהילה" תשס"ד)

■ מה מוסר ההשכל שלכם מ"מכתב" זה?

■ הציעו רעיונות מה יכול כל אחד מכם באופן אישי ליישם מתוך ה"מכתב".

נספח

מה הנה הכרת הטוב וההודאה? איזה הוא מקורם בנפש? ומאין תבוא כפיית הטובה, אשר רוב בני האדם יכשלו בה? גם בזה תכיר את הנותן והנוטל.

הנותן ירגיש בלבבו אשר לא יחפוץ במתנת חנינם, כי שאיפתו היא רק ליתן, ולא למשוך אליו את הדברים שהם חוץ ממנו, על כן כאשר יגיע אליו דבר מאת רעהו יתעורר בו הרצון לשלם עבורו, ואם לא יוכל לעשות זאת, לבו ירגיש בחובת התשלומין – וזו היא אשר נקרא לה בשם "הודאה".

אבל הנוטל ישאף תדיר למשוך אליו את כל אשר יוכל, הן בגזילה והן בתרמית והן במתנה, ובקרבו לבו יחשוב כי הכל שלו הוא, ובשבילו. על כן בהגיעו דבר טוב, אשר הטיב עמו חברו, לא ירגיש בחיוב תשלומין כלל. הוא אשר נכנהו, "כפוי טובה". ואם תראה את הנוטל כי יודה, ולפעמים גם באופן יפה מאוד, אל תאמין בו ובהודאתו, כי בשפתיו יחנוף, ולבו בל עמו.

אך באשר בחפצו לסובב אליו עוד טובות רבות ומתנות חשובות, יתלבש בכסות מכיר הטוב, נמצא שגם הודאתו – נטילה היא, כי כך היא כוונתה.

כללו של דבר:

**הכרת טובה היא תולדת כוח הנתינה,
וכפיית טובה היא תולדת כוח הנטילה.**

(הרב דסלר, "מכתב מאליהו" פרק י"א, עמ' 47-46)